

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Opolu

LOP.410.004.04.2023

Pan
Ireneusz Jaki
Prezes Zarządu
Spółki Wodociągi i Kanalizacja w Opolu Sp. z o.o.
ul. Oleska 64
45-222 Opole

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

zmienione zgodnie z treścią uchwały nr KPK-KPO.441.124.2023
Komisji Rozstrzygającej z dnia 7 września 2023 r.

P/23/074 – Ustalanie, pobieranie i egzekwowanie opłat z tytułu odprowadzania wód opadowych
w województwie opolskim

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Wodociągi i Kanalizacja w Opolu Sp. z o.o., ul. Oleska 64, 45-222 Opole ¹
Kierownik jednostki kontrolowanej	Ireneusz Jaki, Prezes Zarządu Spółki Wodociągi i Kanalizacja w Opolu Sp. z o.o., od 1 kwietnia 2016 r.
Zakres przedmiotowy kontroli	1. Przygotowanie do realizacji zadań związanych z zagospodarowaniem wód opadowych i roztopowych 2. Ustalanie i pobieranie opłat za korzystanie z systemów kanalizacji deszczowej oraz podejmowanie działań zmierzających do wyegzekwowania należności z tytułu nieuregulowanych opłat
Okres objęty kontrolą	Lata 2019-2023 do dnia zakończenia czynności kontrolnych. Badaniem zostaną zostały objęte również działania jednostki kontrolowanej z wykorzystaniem dowodów sporządzonych przed tym okresem, gdy miało to wpływ lub związek z ustaleniami stanu faktycznego dotyczącego okresu objętego kontrolą
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Art. 2 ust. 3 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ²
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Opolu
Kontrolerzy	1. Piotr Mastalerz, specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LOP/30/2023 z 13 marca 2023 r. 2. Ewa Tomaszewska, doradca prawny, upoważnienie do kontroli nr LOP/66/2023 z 13 czerwca 2023r.

(akta kontroli str. 1, 2, 1028, 1029)

---

¹ Dalej: Spółka lub WiK.

² Dz. U. z 2022 r. poz. 623, dalej: ustawa o NIK.

II. Ocena ogólna³ kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA

Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie ocenia przygotowanie Spółki do realizacji zadania eksploatacji kanalizacji odprowadzającej wody opadowe i roztopowe. W Spółce opracowane zostały projekty regulaminów korzystania z usług publicznych w zakresie odprowadzania wód opadowych i roztopowych oraz wieloletni plan rozwoju i modernizacji urządzeń wodociągowych i kanalizacyjnych. Kontrolowana jednostka dysponowała danymi umożliwiającymi identyfikację odbiorców usługi odprowadzania wód opadowych i roztopowych. Terminowo wywiązywała się z również obowiązku dokonywania opłat stałych i zmiennych za usługi wodne, tj. odprowadzanie do wód wód opadowych. Spółka prawidłowo ustalała i pobierała opłaty za odprowadzanie wód opadowych i roztopowych oraz podejmowała działania zmierzające do wyegzekwowania nieuregulowanych należności.

W działalności kontrolowanej jednostki stwierdzono jednak przypadki świadczenia usług wodnych w zakresie odprowadzania wód opadowych i roztopowych bez wymaganego pozwolenia wodnoprawnego. W latach 2021-2022 nie dopełniono też obowiązków poddawania eksploatowanych elementów kanalizacji deszczowej okresowym kontrolom, o których mowa w przepisach ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. Prawo budowlane⁴. Jako niegospodarne NIK oceniła działania Spółki polegające na odstąpieniu od dochodzenia odsetek, należnych z tytułu dokonanej z opóźnieniem zapłaty należności za odprowadzanie wód opadowych i roztopowych w łącznej kwocie 24,5 tys. zł.

W trakcie trwania kontroli NIK Spółka podjęła działania korygujące, zmierzające do przeprowadzenia wymaganych przeglądów oraz do założenia ksiąg obiektów budowlanych.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego oraz oceny cząstkowej⁵ kontrolowanej działalności

OBSZAR

1. Przygotowanie do realizacji zadań związanych z zagospodarowaniem wód opadowych i roztopowych

Opis stanu faktycznego

1.1. Spółka została utworzona 22 stycznia 1992 r.⁶, jako spółka Gminy Opole⁷. Miasto Opole dysponowało 190 207 udziałami w kapitale zakładowym Spółki o łącznej wartości 190 207 tys. zł (tj. 62,65%), a do grona pozostałych wspólników należał Fundusz Inwestycji Samorządowych - Fundusz Inwestycyjny Zamknięty Aktywów Niepublicznych, Gmina Izbicko, Gmina Komprachcice, Gmina Prószków i Gmina Tarnów Opolski. W kontrolowanym okresie przedmiot działalności Spółki stanowiły, m.in.: produkcja i dostawa wody na zaopatrzenie ludności i pozostałych odbiorców; odbiór i czyszczenie ścieków; prowadzenie gospodarki konserwacyjno-remontowej sieci i urządzeń wodociągowych i kanalizacyjnych, w celu utrzymania ich w stałej zdolności eksploatacyjnej; eksploatacja urządzeń wodno-melioracyjnych,

³ Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej.

⁴ Dz. U. z 2023 r. poz. 682.

⁵ Oceny cząstkowe to oceny działalności w poszczególnych obszarach badań kontrolnych. Ocena cząstkowa może być sformułowana jako ocena pozytywna, ocena negatywna albo ocena w formie opisowej.

⁶ Akt założycielski Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością, repertorium A nr 189/1992 z dnia 22 stycznia 1992 r.

⁷ Dalej: Gmina.

w szczególności w zakresie: kanalizacji deszczowej, przepompowni wód deszczowych, wpustów ulicznych, rowów komunalnych i innych⁸.

(akta kontroli str. 62-77, 80-165)

Od 1 stycznia 2021 r. Rada Miasta Opola powierzyła⁹ Spółce realizację zadania własnego gminy w zakresie eksploatacji kanalizacji odprowadzającej wody opadowe i roztopowe. W związku z powierzeniem tego zadania, na podstawie umowy dzierżawy¹⁰, Spółka przyjęła do eksploatacji zamknięty system kanalizacji deszczowej Miasta Opola. Spółka, zgodnie z postanowieniami zawartej umowy¹¹, była zobowiązana do: 1/ zapewnienia zdolności posiadanych systemów kanalizacyjnych do realizacji odprowadzania wód opadowych i roztopowych w sposób ciągły i niezawodny, 2/ dokonywania na koszt Spółki niezbędnych, bieżących napraw przedmiotowych systemów kanalizacyjnych z wyłączeniem zadań budowy, przebudowy i remontu, które stanowią zadania własne Miasta Opola, 3/ przyjmowania do systemów kanalizacyjnych wód opadowych i roztopowych od odbiorców usług.

(akta kontroli str. 618, 745-779)

Rada Miasta Opola uchwałą Nr XXXI/650/20 z dnia 29 października 2020 r. w sprawie ustalenia wysokości ceny za usługę odprowadzania wód opadowych i roztopowych w mieście Opolu ustaliła cenę w wysokości 0,29 zł miesięcznie za każdy m³ opadu. Do projektu uchwały nie dołączono kalkulacji, ani innych dokumentów potwierdzających zasadność przyjętej ceny. Przed podjęciem ww. uchwały odbyło¹² się spotkanie przedstawicieli Urzędu Miasta Opola i Spółki, w trakcie którego omówione zostały koszty stałe działalności wyliczone przez WiK oraz planowane koszty eksploatacji i utrzymania kanalizacji deszczowej. Spółka sporządziła zestawienie wszystkich planowanych na 2021 r. kosztów w zakresie odprowadzania wód opadowych (13 931,2 tys. zł), na podstawie którego ustalono planowane przychody (14 066,0 tys. zł) oraz roczną ilość odprowadzanych wód opadowych i roztopowych (4 365,6 tys. m³)¹³. Przedmiotowa stawka obowiązywała od 1 stycznia 2021 r. do 18 maja 2022 r.

W dniu 28 kwietnia 2022 r. Rada Miasta Opola podjęła Uchwałę Nr LIII/1013/22 o sposobie ustalenia ceny i opłaty za korzystanie z otwartych lub zamkniętych systemów kanalizacji deszczowej w mieście Opolu w zakresie odprowadzania wód opadowych i roztopowych. Integralną część uchwały stanowiły załączniki, w których przedstawiono sposób kalkulacji ceny i sposób kalkulacji opłaty za odprowadzenie wód opadowych. Na podstawie danych Spółki w zakresie planowanych na 2022 r. rocznych kosztów odprowadzania wód (18 338,2 tys. zł), marży (366,8 tys. zł) oraz rocznej ilości odprowadzanych wód opadowych i roztopowych (4 676,7 tys. m³)¹⁴, ustalona została cena za odprowadzanie wód opadowych w wysokości 4,32 zł brutto. Cena ta obowiązuje od 19 maja 2022 r.

Na podstawie art. 49 ust. 1 i 2 ustawy o NIK powołano biegłego w dziedzinie rachunkowości w celu zbadania rzetelności i zgodności z dokumentacją źródłową kalkulacji, stanowiącej podstawę ustalenia stawki opłaty za usługę odprowadzania wód opadowych i roztopowych. Biegły w sporządzonej opinii stwierdził, że:

⁸ § 8 pkt 7 umowy Spółki w okresie objętym kontrolą.

⁹ Uchwała nr XXIX/590/20 Rady Miasta Opola z dnia 27 sierpnia 2020 r. w sprawie powierzenia spółce Wodociągi i Kanalizacja w Opolu Sp. z o.o. zadania własnego Gminy Opole w zakresie eksploatacji kanalizacji odprowadzającej wody opadowe i roztopowe. Dz. Urz. Woj. Opolskiego z 2020 r. poz. 2413. Dalej: uchwała w sprawie eksploatacji kanalizacji odprowadzającej wody opadowe.

¹⁰ Umowa udostępnienia systemów kanalizacyjnych zawarta dnia 17 grudnia 2020 r.

¹¹ Umowa zawarta dnia 17 grudnia 2020 r.

¹² Dnia 21 września 2020 r.

¹³ {(4 365,6 tys. m³ / 14 065,5 tys. zł) / 12 m-cy} + VAT.

¹⁴ {(18 338,2 tys. zł + 366,8 tys. zł) / 4 676,7 tys. m³} + VAT.

- Rada Miasta Opolą podejmując w dniu 28 kwietnia 2022 r. uchwałę Nr LIII/1013/22 o sposobie ustalania ceny i opłaty za korzystanie z otwartych i zamkniętych systemów kanalizacji deszczowej w mieście Opolu w zakresie odprowadzania wód opadowych i roztopowych dysponowała opracowaną przez WiK specyfikacją kosztów planowanych na 2022 r. wraz z uzasadnieniem ich wzrostu w stosunku do wykonania kosztów za 2021 r.;

- Szacunek kosztów przyjętych do kalkulacji opierał się na dokumentach źródłowych i ewidencji księgowej za 2021 r. z uwzględnieniem przewidywanego wzrostu wynikającego z planowanych działań. Niewielkie różnice jakie wystąpiły pomiędzy kwotami przyjętymi do kalkulacji i wykonaniem kosztów bezpośrednich za 2022 r. (...) dowodzą, że kalkulacja kosztów została sporządzona z należytą starannością. Wyjątek stanowił niezależny od spółki WiK i trudny do oszacowania wzrost opłat zmiennych za usługi wodne dla PGWWP;

- Przychody za odprowadzanie wód opadowych uzyskane przy zastosowaniu uchwalonych przez Radę Miejską stawek (...) równoważyły koszty poniesione przez WiK w 2022 r. Ujemny wynik na kontrolowanej działalności spowodowała ponad dwukrotnie wyższa od planowanej kwota odpisów na należności przeterminowane, które w większości związane były z toczącymi się postępowaniami przed sądami administracyjnymi;

- Działania windykacyjne spółki WiK w 2022 r. były nieskuteczne. Świadczy o tym czterokrotny wzrost należności przeterminowanych powyżej 180 dni w porównaniu do stanu na dzień 31 grudnia 2021 r. (...) Uwzględnienie w kalkulacji ceny coraz wyższych odpisów na należności przeterminowane stwarza ryzyko nadmiernego obciążenia odbiorców terminowo regulujących faktury za odprowadzanie wód opadowych.

(akta kontroli str. 619-623, 1025, 1343-1357, 2194-2201)

W związku z przyjęciem do realizacji nowego zadania, Spółka w swojej strukturze organizacyjnej nie wyodrębniła działu przypisanego wprost do tej działalności, jak i nie zwiększyła zatrudnienia. Zarząd Spółki wyjaśnił, że (...) w związku ze zwiększonym zakresem zadań nastąpiły przesunięcia między działami. Osoby zatrudnione w tych działach realizują również inne zadania (...). W latach 2021-2023 Spółka zapewniła 20 pracownikom udział w szkoleniach, spotkaniach i konferencjach związanych z tematyką odprowadzania wód opadowych i roztopowych.

(akta kontroli str. 396, 1007, 1008)

1.2. Spółka, w związku z rozpoczęciem realizacji zadania związanego z odprowadzaniem wód opadowych i roztopowych, na podstawie art. 411 ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo wodne¹⁵ przejęła prawa i obowiązki wynikające z treści 70 pozwoleń wodnoprawnych na usługę wodną obejmującą odprowadzanie do wód lub do urządzeń wodnych - wód opadowych lub roztopowych, ujętych w zamknięte systemy kanalizacji deszczowej służące do odprowadzania opadów atmosferycznych lub w systemy kanalizacji zbiorczej w granicach administracyjnych miasta Opolu. Przedmiotowe decyzje – stosownie do art. 411a ust. 1 ww. ustawy – zostały przeniesione na Spółkę na podstawie decyzji Dyrektora Zarządu Zlewni w Opolu Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie¹⁶.

W okresie objętym doszło do wygaśnięcia 21¹⁷ pozwoleń wodnoprawnych, z uwagi na upływ okresu ich ważności oraz dwóch w związku ze złożonym w tym

¹⁵ Dz.U. z 2022 r. poz. 2625, dalej: Prawo wodne.

¹⁶ Dalej: Dyrektor Zarządu Zlewni w Opolu.

¹⁷ 1/ Decyzja numer GL.ZUZ.3.4211.3-64.2021.KS (oznaczenie zlewni stosowane przez Spółkę 49), 2/ GL.ZUZ.3.4211.3-62.2021.KS (52), 3/ GL.ZUZ.3.4211.3-9.2021.KS (12), 4/ GL.ZUZ.3.4211.3-45.2021.KS

przedmiocie wnioskiem Spółki o ich wygaszenie i wydanie nowego pozwolenia¹⁸. W wyniku uwzględnienia wniosków Spółki wydanych zostało również sześć kolejnych pozwoleń wodnoprawnych dla następujących zlewni¹⁹: 1/ terenu dzielnicy Nowa Wieś Królewska²⁰, 2/ rejonu części ulic Partyzanckiej, Północnej, Kukuczki, Deyny, Komara, Górskiego, Cmentarnej i Centrum Handlowego²¹, 3/ terenu Metalchem²², 4/ rejonu Obwodnicy Północnej²³, 5/ terenu ul. Oświęcimskiej oraz części terenu dzielnicy Groszowice²⁴, 6/ rejonu części ulic Krzanowickiej, Gierymskiego i Mehoffera.

W kontrolowanym okresie, w odniesieniu do obszaru 19²⁵ zlewni, Spółka świadczyła usługi wodne polegające na odprowadzaniu do wód lub do urządzeń wodnych – wód opadowych lub roztopowych, ujętych w zamknięte systemy kanalizacji deszczowej służące do odprowadzania opadów atmosferycznych albo w systemy kanalizacji zbiorczej w granicach administracyjnych miasta Opola bez pozwolenia wodnoprawnego, co opisano w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli str. 1849-1851)

Biorąc pod uwagę, że wody opadowe i roztopowe na terenie Miasta Opola były odprowadzane zarówno systemem kanalizacji deszczowej, jak i kanalizacji ogólnospławnej, w kontrolowanym okresie Spółka dysponowała pozwoleniem wodnoprawnym²⁶ na odprowadzanie ścieków z komunalnej kanalizacji ogólnospławnej przelewem burzowym do rzeki Odry i Kanału Młynówka. Okres ważności tej decyzji upłynął z dniem 5 marca 2022 r. W okresie od 6 marca 2022 r. do dnia zakończenia czynności kontrolnych²⁷ usługi te Spółka świadczyła bez wymaganego pozwolenia wodnoprawnego, co opisano w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli str. 1773-1782)

Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie²⁸ ustaliło Spółce wysokość opłaty stałej za usługi wodne, tj. odprowadzanie do wód lub do urządzeń wodnych - wód opadowych lub roztopowych, ujętych w otwarte lub zamknięte systemy kanalizacji deszczowej służące do odprowadzania opadów atmosferycznych albo w systemy kanalizacji zbiorczej w granicach administracyjnych miasta Opola w wysokości 8,7 tys. zł w 2021 r., 9,9 tys. zł w 2022 r. oraz 8,7 tys. zł w 2023 r.

(akta kontroli str. 1854-1858)

---

(48), 5/ GL.ZUZ.3.4211.3-59.2021.KS (64), 6/ GL.ZUZ.3.4211.3-11.2021.KS (17.1), 7/ GL.ZUZ.3.4211.3-12.2021.KS (17.2), 8/ GL.ZUZ.3.4211.3-13.2021.KS (17.3), 9/ GL.ZUZ.3.4211.3-50.2021.KS (54), 10/ GL.ZUZ.3.4211.3-29.2021.KS (33), 11/ GL.ZUZ.3.4211.3-30.2021.KS (34), 12/ GL.ZUZ.3.4211.3-38.2021.KS (42), 13/ GL.ZUZ.3.4211.3-39.2021.KS (43), 14/ GL.ZUZ.3.4211.3-32.2021.KS (36), 15/ GL.ZUZ.3.4211.3-34.2021.KS (38), 16/ GL.ZUZ.3.4211.3-35.2021.KS (39), 17/ GL.ZUZ.3.4211.3-37.2021.KS (41), 18/ GL.ZUZ.3.4211.3-40.2021.KS (44), 19/ GL.ZUZ.3.4211.3-58.2021.KS (63), 20/ GL.ZUZ.3.4211.3-25.2021.KS (29), 21/ GL.ZUZ.3.4211.3-20.2021.KS (24).

¹⁸ Decyzja numer: 1/ GL.ZUZ.3.4210.267.2022.KR, 2/ GL.ZUZ.3.4210.268.2022.KR.

¹⁹ Zgodnie z art. 16 pkt 77 Prawa wodnego pod pojęciem zlewni należy rozumieć obszar ładu, z którego cały spływ powierzchniowy wód jest odprowadzany przez system strug, strumieni, potoków, rzek i kanałów do wybranego przekroju cieku. W ramach prowadzonej przez Spółkę działalności, dla potrzeb zarządzania siecią kanalizacji deszczowej obszar Miasta Opola został podzielony na zlewnie, tj. podobszary, co do których odprowadzanie wód opadowych i roztopowych zostało objęte jednym pozwoleniem wodnoprawnym, wskazującym obszar tej zlewni oraz urządzenia, za pośrednictwem których usługa ta była realizowana w ramach wyznaczonego obszaru.

²⁰ Decyzja numer GL.ZUZ.3.4210.243.2021.RG, zlewnia numer 12.

²¹ Decyzja numer GL.ZUZ.3.4210.173.2022.KR, zlewnia numer 17, poprzednio rejon zlewni 17.1, 17.2, 17.3.

²² GL.ZUZ.3.4210.54.2022.MS, zlewnia numer 48.

²³ GL.ZUZ.3.4210.88.2021.MN, zlewnia 52.

²⁴ GL.ZUZ.3.4210.394.2022.MSz, zlewnia numer 54.

²⁵ Zlewnia numer: 12, 17.1, 17.2, 17.3, 24, 29, 33, 34, 36, 38, 39, 41, 44, 42, 43, 44, 48, 52, 54, 64.

²⁶ Numer OŚR-I.6341.18.2012 z dnia 5 marca 2012 r. zmienione decyzją numer OŚR.6341.31.2013.MB z dnia 21 maja 2013 r.

²⁷ 21 czerwca 2023 r.

²⁸ Dalej: PGW Wody Polskie.

Zgodnie z dyspozycją art. 552 ust. 2g Prawa wodnego Spółka przedkładała PGW Wody Polskie kwartalne oświadczenia dla potrzeb ustalenia wysokości opłaty zmiennej²⁹, wykazując ilość odprowadzonych do wód wód opadowych lub roztopowych: a/ bez urządzeń do retencjonowania wody z terenów uszczelnionych w: I kwartale 2021 r. 141,7 tys. m³, w II kwartale 218,2 tys. m³, III kwartale 267,6 tys. m³, IV kwartale 118,4 tys. m³; w 2022 r. odpowiednio 125,9 tys. m³, 218,2 tys. m³, 267,5 tys. m³ i 118,4 tys. m³, a w I kwartale 2023 r. 142,7 tys. m³; b/ z urządzeniami do retencjonowania wody o pojemności do 10% odpływu rocznego z terenów uszczelnionych: I kwartale 2021 r. 563,0 tys. m³, w II kwartale 1 064,1 tys. m³, III kwartale 1 238,0 tys. m³, IV kwartale 546,4 tys. m³; w 2022 r. odpowiednio 573,4 tys. m³, 768,4 tys. m³, 2 638,2 tys. m³ i 118,4 tys. m³, a w I kwartale 2023 r. 650,4 tys. m³. Na podstawie przekazanych oświadczeń PGW Wody Polskie ustaliły wysokość opłaty zmiennej w następującej wysokości: w 2021 r.: I kwartał 458,1 tys. zł, II kwartał 828,2 tys. zł, III kwartał 974,4 tys. zł, IV kwartał 425,3 tys. zł, w 2022 r. odpowiednio 452,8 tys. zł, 606,8 tys. zł, 2 085,2 tys. zł i 376,4 tys. zł, a za I kwartał 2023 r. 501,5 tys. zł.

(akta kontroli str. 1854-1858)

1.3. Na podstawie art. 13 ust. 1 ustawy z dnia 20 grudnia 1996 r. o gospodarce komunalnej³⁰ Spółka określiła w Regulaminie odprowadzania wód opadowych i roztopowych do systemów kanalizacyjnych Miasta Opola³¹ zasady korzystania z usług publicznych świadczonych przez Spółkę, a także obowiązki tego podmiotu wobec odbiorców usług. Stosownie do dyspozycji art. 13 ust. 2 tej ustawy Prezydent Miasta Opola zatwierdził³² przekazane³³ regulaminy odprowadzania wód opadowych i roztopowych.

Spółka zobowiązana była do zapewnienia zdolności posiadanych urządzeń kanalizacyjnych do realizacji odprowadzania wód opadowych i roztopowych w sposób ciągły i niezawodny, dokonywania bieżących napraw urządzeń kanalizacyjnych³⁴ oraz przyjęcia do systemów kanalizacyjnych wód opadowych i roztopowych. Odbiorcy usług mieli natomiast prawo do nieprzerwanego odprowadzania wód opadowych i roztopowych oraz zgłaszania przedsiębiorstwu kanalizacyjnemu reklamacji w zakresie świadczonych usług. Realizacja usługi miała odbywać się na podstawie pisemnej umowy.

Wysokość opłaty ustalano m.in. w oparciu o wypełnione przez odbiorcę usługi oświadczenie, w którym wskazywano wielkość i rodzaj powierzchni utwardzonej, z której wody opadowe i roztopowe odprowadzane są do systemów kanalizacyjnych³⁵. Na potrzeby wyliczenia opłaty za ww. usługi określono *algorytm obliczania ilości odprowadzanych wód opadowych i roztopowych*, zgodnie z którym

²⁹ Oświadczenie podmiotu obowiązującego do ponoszenia opłat za usługi wodne w celu ustalenia wysokości opłaty zmiennej za odprowadzanie do wód – wód opadowych lub roztopowych ujętych w otwarte lub zamknięte systemy kanalizacji deszczowej służącej do odprowadzenia opadów atmosferycznych w granicach administracyjnych miast (art. 552 ust. 2g ustawy – Prawo wodne).

³⁰ Dz. U. z 2021 r. poz. 679.

³¹ Regulamin odprowadzania wód opadowych i roztopowych do systemów kanalizacyjnych Miasta Opola stanowił załącznik do zarządzenia Prezydenta Miasta Opola w sprawie zatwierdzenia Regulaminu odprowadzania wód opadowych i roztopowych do systemów kanalizacyjnych Miasta Opola: 1/ nr OR-I.0050.630.2020 z dnia 30 grudnia 2020 r., 2/ nr OR-I.0050.275.2022 z dnia 19 maja 2022 r. Dalej: Regulamin odprowadzania wód opadowych i roztopowych.

³² Zarządzenie Prezydenta Miasta Opola w sprawie zatwierdzenia Regulaminu odprowadzania wód opadowych i roztopowych do systemów kanalizacyjnych Miasta Opola: 1/ Nr OR-I.0050.275.2022 z dnia 19 maja 2022 r., 2/ Nr OR-I.0050.630.2020 z dnia 30 grudnia 2020 r.

³³ Spółka przekazała: a/ bezpośrednio do Urzędu Miasta Opola - 18 maja 2022 r., b/ za pośrednictwem Poczty Polskiej - 21 grudnia 2020 r.

³⁴ W § 2 pkt 2 Regulaminu odprowadzania wód opadowych i roztopowych wskazano, że zadania związane z budową, przebudową lub remontem tych urządzeń stanowią zadanie własne Gminy Opole.

³⁵ 1/ Dachy, 2/ Nawierzchnie uszczelnione (w szczególności: betonowa, asfaltowa, kamienna i klinkierowa, bruki szczelne), 3/ Nawierzchnia nieuszczelniona (w szczególności: tłuczniowa, z płyt ażurowych, tzw. „zielone dachy”).

w oparciu o dane dotyczące rodzaju i powierzchni nieruchomości danego odbiorcy, współczynnika spływu oraz średniej wysokości opadu z okresu 10 lat kalendarzowych poprzedzających rok rozliczeniowy ustalano roczną ilość odprowadzanych wód dla danej nieruchomości (m^3). Wysokość opłat była ustalona na podstawie wyliczonej ilości odprowadzanej wody oraz obowiązującej stawki za $1m^3$, tj. 0,29 zł miesięcznie³⁶ w okresie od 1 stycznia 2021 r. do 18 maja 2022 r., a począwszy od 19 maja 2022 r. 4,32 zł rocznie³⁷. W przypadku braku wypełnienia oświadczenia, wielkość powierzchni uszczelnionych Spółka ustalała na podstawie danych z map zasadniczych Państwowego Zasobu Geodezyjnego i Kartograficznego lub w oparciu o wyniki przeprowadzonych kontroli.

(akta kontroli str. 594-617, 719-744)

1.4. W okresie objętym kontrolą Spółka sporządziła wieloletni plan rozwoju i modernizacji urządzeń wodociagowych i urządzeń kanalizacyjnych³⁸, o którym mowa w art. 21 ust. 1 ustawy z dnia 7 czerwca 2001 r. o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków³⁹. W dokumencie tym określono w szczególności: 1/ planowany zakres usług wodociagowo-kanalizacyjnych, 2/ przedsięwzięcia rozwojowo-modernizacyjne w poszczególnych latach, 3/ przedsięwzięcia racjonalizujące zużycie wody oraz wprowadzanie ścieków, 4/ nakłady inwestycyjne w poszczególnych latach, 5/ sposoby finansowania planowanych inwestycji. Zgodnie z art. 21 ust. 4 uzw Spółka przedłożyła⁴⁰ wieloletni plan rozwoju i modernizacji urządzeń wodociagowych i urządzeń kanalizacyjnych Prezydentowi Miasta Opola.

Na przebudowę kanalizacji ogólnospławnej Spółka zaplanowała w latach 2019-2022 odpowiednio 514,0 tys. zł, 1 836,1 tys. zł, 1 116,4 tys. zł i 820,0 tys. zł, a wydatkowała 901,0 tys. zł, 2 239,9 tys. zł, 633,2 tys. zł i 215,2 tys. zł.

(akta kontroli str. 452-515, 708, 1013, 1014)

1.5. Do końca 2022 r. użytkowane przez Spółkę urządzenia tworzące kanalizację deszczową oraz obiekty liniowe kanalizacji ogólnospławnej nie były poddawane okresowym kontrolom, o których mowa w art. 62 ust. 1 pkt 1 lit. a) i pkt 2 Prawa budowlanego. Przeglądami objęto jedynie instalacje elektryczne 13 z 15 przepompowni kanalizacji deszczowej, pomijając weryfikację stanu technicznego elementów tych obiektów, które narażone są na szkodliwe wpływy atmosferyczne i niszczące działanie czynników występujących podczas ich użytkowania. Ustalenia w tym zakresie opisane zostały w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

W 2023 r. przeprowadzono 93 okresowych kontroli urządzeń podczyszczających wody opadowe i roztopowe. W wyniku szczegółowego badania dokumentacji 10 kontroli stanu technicznego separatorów ustalono, że z czynności tych sporządzane były protokoły, które zawierały elementy określone w art. 62a ust. 2 Prawa budowlanego, tj.: datę przeprowadzenia kontroli; imię i nazwisko, a także

³⁶ Sposób wyliczenia opłaty miesięcznej: roczna ilość odprowadzanych wód (m^3) pomnożona przez 0,29 zł, określony zarządzeniem Nr OR-I.0050.630.2020 Prezydenta Miasta Opola z dnia 30 grudnia 2020 r. w sprawie zatwierdzenia w Regulaminie odprowadzania wód opadowych i roztopowych do systemów kanalizacyjnych Miasta Opola.

³⁷ Sposób wyliczenia opłaty miesięcznej: roczna ilość odprowadzanych wód (m^3) pomnożona przez 4,32 zł, a uzyskany wynik podzielony przez 12 miesięcy (uchwała Nr LIII/1013/22 Rady Miasta Opola z dnia 28 kwietnia 2022 r. o sposobie ustalenia ceny i opłaty za korzystanie z otwartych lub zamkniętych systemów kanalizacji deszczowej w mieście Opole w zakresie odprowadzania wód opadowych i roztopowych. Dz. Urz. Woj. Opolskiego z 2022 r. poz. 1396.).

³⁸ Uchwały Rady Miasta Opola: 1/ Nr LVI/1109/18 z dnia 22 lutego 2018 r. w sprawie uchwalenia Wieloletniego Planu Rozwoju i Modernizacji Urządzeń Wodociagowych i Urządzeń Kanalizacyjnych dla Miasta Opole oraz aglomeracji Opole, aglomeracji Prószków i aglomeracji Tarnów Opole na lata 2018-2022, 2/ Nr XLVII/914/21 z dnia 25 listopada 2021 r. w sprawie uchwalenia Wieloletniego Planu Rozwoju i Modernizacji Urządzeń Wodociagowych i Urządzeń Kanalizacyjnych w Opolu na lata 2021-2027.

³⁹ Dz. U. z 2023 r. poz. 537, dalej: uzw.

⁴⁰ 23 listopada 2021 r.

numer uprawnień osoby przeprowadzającej kontrolę; określenie kontrolowanego obiektu; zalecenia w przypadku stwierdzenia nieprawidłowości. W latach 2021-2022 Spółka prowadziła książki obiektów budowlanych dla dziewięciu z 444⁴¹ urządzeń stanowiących elementy sieci kanalizacji deszczowej, tj. wyłącznie przepompowni wód opadowych i roztopowych. W odniesieniu do pozostałych urządzeń książki te nie były prowadzone, co opisano w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

Dopiero w 2023 r. w Spółce założono⁴² sześć ksiąg obiektów budowlanych dla przepompowni, jedną dla 93 urządzeń podczyszczających wody opadowe i roztopowe i jedną dla wszystkich wylotów wód opadowych i roztopowych, stanowiących elementy eksploatowanej sieci.

(akta kontroli str. 516-518, 1069-1190)

Na podstawie zlecenia NIK⁴³ Państwowy Inspektor Nadzoru Budowlanego w Opolu przeprowadził kontrolę stanu technicznego oraz przydatności do użytkowania sieci kanalizacji deszczowej obejmujących swoim zasięgiem:

- rejon ulicy Koszyka, Niemodlińskiej, Prószkowskiej i Wróblewskiego, z której wody opadowe i roztopowe odprowadzane są do Rowu Szczepanowickiego I wylotami: W-4S i W-5S oraz do Rowu Szczepanowickiego II wylotami: W-6S, W-7S, W-8S i W-9S;

- rejon ulicy Wrocławskiej, Domańskiego, Dambonia, Niemodlińskiej, Hallera i Wojska Polskiego, z której wody opadowe i roztopowe odprowadzane są do Kanału Półwieś wylotami: W-1P w km 3+987, W-2P w km 4+480, W-3P w km 4+851, W-4P w km 4+984, W-5P w km 5+019, W-6P w km 5+056, W-7P w km 5+284, W-8P w km 5+312, W-10P w km 5+353, W-11P w km 5+400, W-12P w km 5+441, W-13P w km 5+563, W-16P w km 6+716, W-17P w km 7+931 oraz W-18P w km 9+908;

- rejon północnej części dzielnicy Śródmieście, ograniczonej ulicami: Nysy łuzycyckiej, Batalionów Chłopskich, Bohaterów Monte Cassino, Plebiscytowej (do ulicy Kośnego), Waryńskiego, Gen. Andersa oraz Grunwaldzką, z której wody opadowe i roztopowe odprowadzane są wylotem do rzeki Odry w km 152+570;

- rejon zlewni obsługiwanej przez wylot W-VII, zlokalizowany w Mieście Opolu na działce nr 295/71 i 524/47, z której wody opadowe i roztopowe odprowadzane są do Potoku Malina w km 5+660, arkusz mapy 47 Opole obręb ewidencyjny Kolonia Gosławicka - Grudzice⁴⁴;

- rejon obsługiwanej przez wylot W-III, z której wody opadowe i roztopowe odprowadzane są do Potoku Malina w km 2+920⁴⁵.

W wyniku przeprowadzonych czynności PINB ustalił m.in., że dla obiektów budowlanych wchodzących w skład ww. sieci kanalizacji deszczowej nie były prowadzone książki obiektów budowlanych, a protokoły okresowej kontroli instalacji elektrycznych przepompowni nie obejmowały okresowych kontroli rocznych, polegających na sprawdzeniu stanu technicznego elementów przepompowni na szkodliwe wpływy atmosferyczne i niszczące działanie czynników występujących podczas ich użytkowania.

W marcu 2023 r. każdy separator poddany został okresowej kontroli rocznej budowlanej zgodnie z art. 62 ust. 1 pkt 1 Prawa budowlanego, przeprowadzonej przez inspektora nadzoru Spółki, legitymującego się uprawnieniami w specjalności instalacyjnej w zakresie sieci, instalacji i urządzeń cieplnych, wentylacyjnych, gazowych, wodociągowych i kanalizacyjnych bez ograniczeń. W protokołach z tych kontroli odnotowano zakres kontroli, ustalenia po sprawdzeniu stanu technicznego elementów, wnioski końcowe i zalecenia pokontrolne.

⁴¹ 1/ Wyloty (219), 2/ Separatory (93), 3/ Osadniki (95), 4/ Piaskowniki (22).

⁴² Stan na dzień 12 czerwca 2023 r.

⁴³ W oparciu o art. 12 pkt 3 ustawy o NIK.

⁴⁴ Współrzędne geograficzne wylotu: N50°39'26.98, E17°59'53.05.

⁴⁵ Współrzędne geograficzne wylotu: N50°40'45.43, E17°59'26.00.

W wyniku wyrywkowo przeprowadzonych kontroli stanu technicznego wylotów, przepompowni i separatorów przy wylocie W-VII⁴⁶ - Grudzice, PINB stwierdził nieprawidłowości polegające na zanieczyszczeniu rowu odprowadzającego wody (rów zarośnięty trawami, zanieczyszczony liśćmi i gałęziami), a w odniesieniu do wylotu 0-5 Odry km 152 +570 odnotowano pęknięcia rury wlotowej do osadnika⁴⁷. W przypadku pozostałych objętych kontrolą wylotów: W-III; W-3P; W-2P; W-4P, W-8P, jak i separatorów: separator nr 56 (przy wylocie W-4P) i nr 57 (przy wylocie W-8P) nieprawidłowości nie zostały stwierdzone. W jednej z dwóch objętych kontrolą przepompowni⁴⁸ stwierdzono także obecność metalowych elementów, niezabezpieczonych antykorozyjnie.

(akta kontroli str. 1030-1061)

Zarząd Spółki zadeklarował podjęcie działań w celu uzupełnienia brakujących dokumentów (książek obiektów budowlanych) oraz przeprowadzenia wymaganych kontroli. Wyjaśnił też, że przystąpiono do czyszczenia ww. rowu przy potoku Malina, a – stosownie do postanowień umowy dzierżawy kanalizacji deszczowej – zwrócono się do Miasta Opola, jako podmiotu zobowiązanego zgodnie z ww. umową do dokonywania remontów, przebudowy oraz budowy systemów kanalizacyjnych, o dokonanie naprawy pękniętej rury wylotowej osadnika, pękniętego muru oporowego oraz zabezpieczenia antykorozyjnego metalowych elementów przepompowni przy ul. Niemodlińskiej.

(akta kontroli str. 1065-1068)

1.6. Łączna długość sieci, z wykorzystaniem której Spółka realizowała zadanie odprowadzania wód opadowych i roztopowych w latach 2021-2023 wynosiła 296,5 km, w tym 270,5 km eksploatowanej przez WiK sieci kanalizacji odprowadzającej wody opadowe i roztopowe oraz 26 km kanalizacji ogólnospławnej stanowiącej własność Spółki.

Spółka zgodnie z art. 30 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 29 czerwca 1995 r. o statystyce publicznej⁴⁹ przekazywała do GUS prawidłowo sporządzone sprawozdania *M-06 Sprawozdanie o wodociągach i kanalizacji*.

(akta kontroli str. 418, 419, 523, 592, 593, 678-707, 1002, 1331)

1.7. W sprawie utrudnień i ograniczeń wpływających na sposób realizacji zadania odprowadzania wód opadowych i roztopowych Prezes Zarządu wyjaśnił, iż *utrudnieniami realnie wpływającymi na realizację zadania są: a/ niejasne przepisy prawne (lub ich brak) w zakresie podstaw żądania i ustalania opłat z tytułu odprowadzania wód opadowych i roztopowych jako usługi komunalnej, b/ długotrwałe postępowania sądowo-administracyjne związane z zaskarżeniem przez Odbiorców uchwał Rady Miasta Opola w sprawie opłat czy też zaskarżaniem Regulaminu, co z kolei wiąże się z niepewnością prawną oraz wstrzymaniem się z uiszczeniem opłat lub odmową ich uiszczenia przez Odbiorców do czasu prawomocnych orzeczeń w sprawie, c/ zbieg w czasie wprowadzonej opłaty z tytułu odprowadzania wód opadowych i roztopowych z medialnymi informacjami w sprawie planowanego wprowadzenia opłat za obniżanie naturalnej retencji na działkach o określonej powierzchni (tzw. „podatku od deszczu”), które to pojęcia często są mylone przez klientów lub też są tożsame dla nich, d/ brak ogólnopolskich akcji promowania retencjonowania wód deszczowych i roztopowych oraz akcji uświadamiających Polaków w tym przedmiocie, e/ brak uregulowanych przez ustawodawcę metodologii kalkulacji niezbędnych przychodów dotyczących odprowadzania wód opadowych i roztopowych.*

⁴⁶ Potok Malina km 5 +660 zlokalizowanym na dz. nr 295/71 i 524/47 a.m. 476 obręb Kolonia Gosławicka.

⁴⁷ Nieprawidłowości ujęte w protokole z 20 marca 2023 r. (IN-092- 40/2023).

⁴⁸ Przepompownia przy ul. Niemodlińskiej.

⁴⁹ Dz. U. z 2021 r. poz. 955.

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. W związku z wygaśnięciem pozwoleń wodnoprawnych wskutek upływu okresu ważności ich obowiązywania i wydaniem kolejnych pozwoleń po dacie wygaśnięcia poprzednio obowiązujących decyzji dotyczących obszaru 17⁵⁰ zlewni, Spółka świadczyła usługi wodne polegające na odprowadzaniu do wód lub do urządzeń wodnych wód opadowych lub roztopowych, ujętych w zamknięte systemy kanalizacji deszczowej służące do odprowadzania opadów atmosferycznych w granicach administracyjnych miasta Opolą, bez pozwolenia wodnoprawnego (przez okres od

---

⁵⁰ 1/ w okresie od 4 kwietnia do 12 grudnia 2021 r. (252 dni) świadczone ww. usługi wodne dla obszaru zlewni nr 52 bez pozwolenia wodnoprawnego (decyzja nr OŚR.I.KWS.6210-22D/11 wygasła 3 kwietnia 2021 r. a decyzję nr GL.ZUZ.3.4210.88.2021.MN wydano 13 grudnia 2021 r.),

2/ w okresie od 1 grudnia 2021 r. do 21 marca 2022 r. (110 dni) świadczone ww. usługi wodne dla obszaru zlewni nr 12 bez pozwolenia wodnoprawnego (decyzja nr RŚ.6341.50.2011 wygasła 30 listopada 2021 r. a decyzję nr GL.ZUZ.3.4210.243.2021.RG doręczono Spółce 22 marca 2022 r.),

3/ w okresie od 30 marca do 29 czerwca 2022 r. (91 dni) świadczone ww. usługi wodne dla obszaru zlewni nr 48 bez pozwolenia wodnoprawnego (decyzja nr ROŚ.6341.11.2012.PO wygasła 29 marca 2022 r. a decyzję nr GL.ZUZ.3.4210.54.2022.MS doręczono Spółce 30 czerwca 2022 r.),

4/ w okresie od 8 czerwca do 20 października 2022 r. (134 dni) świadczone ww. usługi wodne dla obszaru zlewni nr 64 bez pozwolenia wodnoprawnego (decyzja nr OŚR.I.6341.39.2012.MB wygasła 7 czerwca 2022 r. a decyzję nr GL.ZUZ.3.4210.172.2022.KR doręczono Spółce 21 września 2022 r.),

5/ w okresie od 28 czerwca do 24 października 2022 r. (118 dni) świadczone ww. usługi wodne dla obszaru zlewni nr 17 (17.1 oraz 17.2) bez pozwolenia wodnoprawnego, (decyzja nr BS.6341.14.2012 i BS.6341.15.2012 wygasła 27 czerwca 2022 r. a decyzję nr GL.ZUZ.3.4210.173.2022.KR doręczono Spółce 25 października 2022 r.), a w okresie od 29 czerwca do 24 października 2022 r. (117 dni) świadczone ww. usługi wodne dla obszaru zlewni nr 17 (17.3) bez pozwolenia wodnoprawnego, (decyzja nr BS.6341.16.2012 wygasła 28 czerwca 2022 r. a decyzję nr GL.ZUZ.3.4210.173.2022.KR doręczono Spółce 25 października 2022 r.),

6/ w okresie od 1 grudnia 2022 r. do 24 kwietnia 2023 r. (144 dni) świadczone ww. usługi wodne dla obszaru zlewni nr 54 bez pozwolenia wodnoprawnego (decyzja nr OŚ.6341.125.2012.BS wygasła 30 listopada 2022 r. a decyzję nr GL.ZUZ.3.4210.394.2022.MSz doręczono Spółce 25 kwietnia 2023 r.),

7/ w okresie od 1 marca 2023 r. do 6 czerwca 2023 r. (97 dni) świadczone ww. usługi wodne dla obszaru zlewni nr 33 bez pozwolenia wodnoprawnego (decyzja nr OŚ.6341.17.2013.BS wygasła 28 lutego 2023 r. a do dnia 6 czerwca 2023 r. Spółka nie uzyskała pozwolenia wodnoprawnego),

8/ w okresie od 1 marca 2023 r. do 6 czerwca 2023 r. (97 dni) świadczone ww. usługi wodne dla obszaru zlewni nr 34 bez pozwolenia wodnoprawnego (decyzja nr OŚ.6341.16.2013.BS wygasła 28 lutego 2023 r. a do dnia 6 czerwca 2023 r. Spółka nie uzyskała pozwolenia wodnoprawnego),

9/ w okresie od 1 marca 2023 r. do 6 czerwca 2023 r. (97 dni) świadczone ww. usługi wodne dla obszaru zlewni nr 42 bez pozwolenia wodnoprawnego (decyzja nr OŚ.6341.19.2013.BS wygasła 28 lutego 2023 r. a do dnia 6 czerwca 2023 r. Spółka nie uzyskała pozwolenia wodnoprawnego),

10/ w okresie od 1 marca 2023 r. do 6 czerwca 2023 r. (97 dni) świadczone ww. usługi wodne dla obszaru zlewni nr 43 bez pozwolenia wodnoprawnego (decyzja nr OŚ.6341.18.2013.BS wygasła 28 lutego 2023 r. a do dnia 6 czerwca 2023 r. Spółka nie uzyskała pozwolenia wodnoprawnego),

11/ w okresie od 1 kwietnia 2023 r. do 6 czerwca 2023 r. (66 dni) świadczone ww. usługi wodne dla obszaru zlewni nr 36 bez pozwolenia wodnoprawnego (decyzja nr OŚ.6341.27.2013.BS wygasła 31 marca 2023 r. a do dnia 6 czerwca 2023 r. Spółka nie uzyskała pozwolenia wodnoprawnego),

12/ w okresie od 1 kwietnia 2023 r. do 6 czerwca 2023 r. (66 dni) świadczone ww. usługi wodne dla obszaru zlewni nr 38 bez pozwolenia wodnoprawnego (decyzja nr OŚ.6341.25.2013.BS wygasła 31 marca 2023 r. a do dnia 6 czerwca 2023 r. Spółka nie uzyskała pozwolenia wodnoprawnego),

13/ w okresie od 1 kwietnia 2023 r. do 6 czerwca 2023 r. (66 dni) świadczone ww. usługi wodne dla obszaru zlewni nr 39 bez pozwolenia wodnoprawnego (decyzja nr OŚ.6341.26.2013.BS wygasła 31 marca 2023 r. a do dnia 6 czerwca 2023 r. Spółka nie uzyskała pozwolenia wodnoprawnego),

14/ w okresie od 1 kwietnia 2023 r. do 6 czerwca 2023 r. (66 dni) świadczone ww. usługi wodne dla obszaru zlewni nr 41 bez pozwolenia wodnoprawnego (decyzja nr OŚ.6341.28.2013.BS wygasła 31 marca 2023 r. a do dnia 6 czerwca 2023 r. Spółka nie uzyskała pozwolenia wodnoprawnego),

15/ w okresie od 1 kwietnia 2023 r. do 6 czerwca 2023 r. (66 dni) świadczone ww. usługi wodne dla obszaru zlewni nr 44 bez pozwolenia wodnoprawnego (decyzja nr OŚ.6341.29.2013.BS wygasła 31 marca 2023 r. a do dnia 6 czerwca 2023 r. Spółka nie uzyskała pozwolenia wodnoprawnego),

16/ w okresie od 5 czerwca 2023 r. do 6 czerwca 2023 r. (1 dzień) świadczone ww. usługi wodne dla obszaru zlewni nr 29 bez pozwolenia wodnoprawnego (decyzja nr OŚR.6341.2.11.2013 wygasła 4 czerwca 2023 r. a do dnia 6 czerwca 2023 r. Spółka nie uzyskała pozwolenia wodnoprawnego),

17/ w okresie od 5 czerwca 2023 r. do 6 czerwca 2023 r. (1 dzień) świadczone ww. usługi wodne dla obszaru zlewni nr 24 bez pozwolenia wodnoprawnego (decyzja nr OŚR.6341.2.10.2013 wygasła 4 czerwca 2023 r. a do dnia 6 czerwca 2023 r. Spółka nie uzyskała pozwolenia wodnoprawnego).

⁵¹ do 252 dni). Powyższe stanowiło naruszenie art. 389 pkt 1 ustawy Prawo wodne, zgodnie z którym, jeżeli ustawa nie stanowi inaczej, pozwolenie wodnoprawne jest wymagane na usługi wodne. Stosownie do art. 35 ust. 3 pkt 7 tej ustawy, odprowadzanie do wód lub do urządzeń wodnych - wód opadowych lub roztopowych, ujętych w otwarte lub zamknięte systemy kanalizacji deszczowej służące do odprowadzania opadów atmosferycznych albo w systemy kanalizacji zbiorczej w granicach administracyjnych miast należy do kategorii usług wodnych.

(akta kontroli str. 1849-1851, 1974-2164)

Zarząd Spółki wyjaśnił, że (...) wnioski o wydanie pozwoleń wodnoprawnych na usługi wodne – odprowadzanie wód opadowych lub roztopowych, składane były na podstawie art. 407 ust. 1 w związku z art. 389 (...) Prawo Wodne (...). Wnioskiem występowano o wydanie nowego pozwolenia wodnoprawnego z uwagi na zmiany w stosunku do aktualnie wydanego pozwolenia (...). Jednocześnie wyjaśniamy, iż mamy na względzie, że przy każdym ustaleniu kolejnego okresu obowiązywania pozwolenia wodnoprawnego zachowane muszą być wymogi zawarte w art. 414 ust. 6 Prawa wodnego (...). W naszej ocenie operaty wodnoprawne na odprowadzanie wód opadowych lub roztopowych ze zlewni zlokalizowanych na terenie miasta Opola wymagały uwzględnienia szeregu w/w zmian – w związku z powyższym, przy składaniu wniosku nie korzystano z art. 414 Prawa Wodnego i nie składano wniosku o ustalenie kolejnego okresu obowiązywania pozwolenia wodnoprawnego, a występowano o wydanie nowego pozwolenia wodnoprawnego.

(akta kontroli str. 1785, 1786, 1829-1832)

Ponadto Spółka od 6 marca 2022 r. do dnia zakończenia czynności kontrolnych nie dysponowała ważnym pozwoleniem wodnoprawnym na odprowadzanie ścieków z kanalizacji ogólnospławnej przelewem burzowym do rzeki Odry i Kanału Młynówka. Decyzja nr OŚR-I.6341.18.2012, z dnia 5 marca 2012 r. udzielająca Spółce pozwolenia wodnoprawnego w ww. zakresie wygasła 5 marca 2022 r. Powyższe stanowiło przepisów art. 389 pkt 1 w zw. z art. 35 ust. 3 pkt 5 Prawo wodne, zgodnie z którymi na wprowadzanie ścieków do wód wymagane jest pozwolenie wodnoprawne.

Pomimo braku ww. pozwolenia, w okresie objętym kontrolą Spółka wprowadzała ścieki do wód z kanalizacji ogólnospławnej III kwartale 2022 r. w dniach: a/ 21 sierpnia w ilości 266,4 m³, b/ 22 sierpnia 702 m³, c/ 23 sierpnia 39,15 m³, d/ 8 września 75,22 m³. W związku z powyższym, Dyrektor Zarządu Zlewni w Opolu, działając na podstawie art. 272 ust. 17 Prawo wodne, ustalił wysokość opłaty zmiennej w wysokości 269 zł, a stosownie do art. 281 ust. 5 tej ustawy, ustalił wysokość opłaty podwyższonej za usługi wodne w wysokości 1 345 zł.

Złożony 10 stycznia 2022 r. wniosek o aktualizację przedmiotowego pozwolenia wodnoprawnego ze względu na braki formalne Dyrektor Zarządu Zlewni w Opolu pozostawił bez rozpatrzenia⁵².

(akta kontroli str. 1764-1782)

Zarząd Spółki wyjaśnił, że (...) Spółka przygotowuje (...) wniosek wraz z załącznikami. Niezwłocznie po sporządzeniu wniosku, dokumentacja zostanie złożona do Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie Zarząd Zlewni w Opolu. (...)

(akta kontroli str. 1017, 1018)

2. Spółka, jako zarządca sieci kanalizacji deszczowej w latach 2021 i 2022 nie poddawała okresowym kontrolom, o których mowa w art. 62 ust. 1 pkt 1 lit a) Prawa

⁵¹ Wg stanu na dzień kontroli, tj. 6 czerwca 2023 r.

⁵² Pismo numer GL.ZUZ.3.4210.14.2022.SO z dnia 3 października 2022 r.

budowlanego elementów dzierzawionej kanalizacji deszczowej, tj. wylotów⁵³, urządzeń podczyszczających wody opadowe i roztopowe⁵⁴ oraz przepompowni⁵⁵. Nie przeprowadzono także pięcioletnich kontroli, polegających na sprawdzeniu stanu technicznego i przydatności do użytkowania elementów liniowych sieci kanalizacji deszczowej⁵⁶, mimo wymogu wynikającego z art. 62 ust. 1 pkt 2 Prawa budowlanego. Tylko instalacje elektryczne 13⁵⁷ z 15 przepompowni kanalizacji deszczowej poddano przeglądom okresowym, jednakże nie dokonano sprawdzenia stanu technicznego elementów tych obiektów narażonych na szkodliwe wpływy atmosferyczne i niszczące działanie czynników występujących podczas ich użytkowania.

Zgodnie z treścią ww. przepisów, obiekty budowlane powinny być w czasie ich użytkowania poddawane przez właściciela lub zarządcę kontroli: 1/ okresowej, co najmniej raz w roku, polegającej na sprawdzeniu stanu technicznego: elementów budynku, budowli i instalacji narażonych na szkodliwe wpływy atmosferyczne i niszczące działania czynników występujących podczas użytkowania obiektu, 2/ okresowej, co najmniej raz na 5 lat, polegającej na sprawdzeniu stanu technicznego i przydatności do użytkowania obiektu budowlanego, estetyki obiektu budowlanego oraz jego otoczenia.

(akta kontroli str. 516-518, 1148-1153)

Zarząd Spółki wyjaśnił, że *od początku eksploatacji urządzeń kanalizacji deszczowej (01.01.2021 r.) Spółka realizowała obowiązki wynikające z Prawa Ochrony Środowiska (...). Brakujące kontrole zostaną przeprowadzone (...) w aspekcie konstrukcyjno-budowlanym, sanitarnym i elektrycznym (...).*

(akta kontroli str. 1065, 1066, 1071, 1072)

Kierownik Działu Sieci Kanalizacyjnych wyjaśnił, że *(...) braki formalne w myśl obowiązku wynikającego z art. 62 (...) wynikały bezpośrednio z błędnego założenia (...) w trakcie procesu przejęcia przedmiotowej infrastruktury [Spółka] podejmowała działania skupiające się na zagadnieniach eksploatacyjnych oraz weryfikacji terenowej.*

W odniesieniu do obiektów liniowych wyjaśnił, że *(...) przyczyną braku okresowych kontroli stanu technicznego i przydatności do użytkowania (...) były przede wszystkim brak książki obiektu budowlanego (...).*

(akta kontroli str. 2514, 2515)

W toku kontroli przedłożono kontrolującemu 93⁵⁸ protokoły okresowych kontroli urządzeń podczyszczających wody opadowe i roztopowe przeprowadzonych w 2023 r.

(akta kontroli str. 1154)

Ponadto w latach 2021-2022 Spółka nie prowadziła ksiąg obiektów budowlanych dla sześciu przepompowni wód deszczowych i roztopowych, wylotów⁵⁹ oraz urządzeń podczyszczających wody opadowe i roztopowe⁶⁰.

⁵³ 219 wylotów.

⁵⁴ 93 separatory, 95 osadników, 22 piaskowniki.

⁵⁵ Przepompownia wód opadowych przy: 1/ ul. Barona, 2/ Bohaterów Monte Cassino.

⁵⁶ 296,5 km, w tym 270,5 km eksploatowanej przez WIK sieci kanalizacji odprowadzającej wody opadowe i roztopowe oraz 26 km kanalizacji ogólnospławnej będącej w posiadaniu Spółki.

⁵⁷ Przepompownia Wód Opadowych: 1/ "Metalchem", 2/ "Niemodlińska", 3/ "Nysy Łużyckiej", 4/ "Prószkowska", 5/ "Podborna", 6/ "Torowa", 7/ "Wojska Polskiego", 8/ "Barlickiego", 9/ "Oświęcimska/Dunikowskiego", 10/ przy ul. Gawędy, 11/ przy ul. Opolczyka II, 12/ przy ul. 10 Sudeckiej Dywizji Zmechanizowanej, 13/ przy ul. Wrocławskiej.

⁵⁸ 93 protokoły okresowej kontroli rocznej o kolejnych numerach od IN-092-1/2023 do IN-092-93/2023.

⁵⁹ 219 wylotów.

⁶⁰ 93 separatory, 95 osadników, 22 piaskowniki.

Powyższe stanowiło naruszenie art. 64 ust. 1 Prawa budowlanego, w brzmieniu obowiązującym do 31 grudnia 2022 r., zgodnie z którym właściciel lub zarządca był zobowiązany do prowadzenia dla obiektu budowlanego niebędącego budynkiem, książki obiektu budowlanego, stanowiącej dokument przeznaczony do zapisów dotyczących przeprowadzanych badań i kontroli stanu technicznego, remontów i przebudowy, w okresie użytkowania obiektu budowlanego.

Stosownie do art. 64 ust. 2 pkt 2 lit. b obowiązek ten nie dotyczył obiektów liniowych.
(akta kontroli str. 516-518, 1148-1153)

Zarząd Spółki wyjaśnił, że (...) dnia 04.03.2021 r. Spółka WiK w Opolu otrzymała od ITGT UM pismo ITGK-RIK.7021.2.29.2021 dotyczące przekazania (...) Książek Obiektu Budowlanego: 1/Przepompownia wód opadowych „Metalchem”, 2/Przepompownia wód opadowych ul. Podborna, 3/Przepompownia wód opadowych ul. Barlickiego, 4/Przepompownia wód opadowych ul. Niemodlińska, 5/Przepompownia wód opadowych ul. Nysy Łużyckiej, 6/Przepompownia wód opadowych ul. Wojska Polskiego, 7/Przepompownia wód opadowych ul. Oświęcimska/Dunikowskiego, 8/Przepompownia wód opadowych ul. Prószkowska, 9/Przepompownia wód opadowych ul. Torowa. W myśl niniejszego pisma dla pozostałych obiektów Książki Obiektu Budowlanego nie zostały przekazane. (...) Uzupełniono (...) książki. W chwili obecnej dział SK prowadzi książki dla: 1/Przepompownie wód opadowych i roztopowych – 15 obiektów (15 książek), 2/Urządzenia podczyszczające wody opadowe i roztopowe – 93 obiekty (1 książka), 3/ Wyloty wód opadowych i roztopowych do odbiornika – 1 książka na wszystkie obiekty.

(akta kontroli str. 1065, 1071)

Kierownik Działu Sieci Kanalizacyjnych wyjaśnił, że (...) braki dokumentacyjne (...) wynikały z błędnego założenia (...) w sprawie kontynuacji działań realizowanych przez Urząd Miasta Opola (...).

(akta kontroli str. 2514, 2515)

W toku kontroli przedłożono kontrolującemu sześć książek obiektów budowlanych – przepompowni, jedną dla 93 urządzeń podczyszczających wody opadowe i roztopowe oraz jedną dla wylotów wód opadowych i roztopowych założonych⁶¹ w 2023 r.

(akta kontroli str. 1071-1147)

OCENA CZĄSTKOWA

Spółka w kontrolowanym okresie przygotowała projekty Regulaminu odprowadzania wód opadowych, w których określiła zasady korzystania z usługi odprowadzania wód opadowych i roztopowych oraz wieloletni plan rozwoju i modernizacji urządzeń wodociągowych i kanalizacyjnych. Terminowo wywiązywała się również z obowiązku dokonywania opłat stałych i zmiennych za usługi wodne. Spółka w latach 2021 i 2022 nie poddawała jednak okresowym kontrolom, zgodnie z wymogiem Prawa budowlanego elementów kanalizacji deszczowej, nie posiadała wymaganych książek obiektów budowlanych, jak też okresowo świadczyła usługi wodne bez stosownych pozwoleń wodnoprawnych.

OBSZAR

2. Realizacja zadań w zakresie ustalania i pobierania opłat z tytułu odprowadzania wód opadowych i roztopowych oraz egzekwowania należności z tego tytułu

Opis stanu faktycznego

⁶¹ Stan na dzień 12 czerwca 2023 r.

2.1. W okresie od 2021 r. do końca lutego 2023 r. na potrzeby wyliczenia opłat z tytułu odprowadzania wód opadowych i roztopowych 4 636 odbiorców usług złożyło oświadczenie dotyczące powierzchni nieruchomości (4 207 w 2021 r., 398 w 2022 r. i 31 w 2023 r.). W latach 2021-2023⁶² Spółka przekazała odbiorcom 4 594 umowy na świadczenie ww. usługi w celu ich podpisania (4 132, 434, 28). Umowy takie zostały zawarte z 2 998 (65%) podmiotami (2 767, 216, 15). Na podstawie ww. umów, jak też własnych wyliczeń Spółki uwzględniających nieruchomości/punkty, z których odprowadzane były wody opadowe i roztopowe, za świadczoną usługę rozliczanych było w tych latach odpowiednio 5 693, 5 314 i 5 303 nieruchomości/punktów.

Zarząd Spółki wyjaśnił, że (...) na podstawie danych geodezyjnych (...), w 2020 roku wstępnie zidentyfikowano 10 000 potencjalnych nieruchomości, które mogły korzystać z miejskich systemów kanalizacji deszczowej (...). Do zidentyfikowanych nieruchomości zostały wysłane oświadczenia z prośbą o potwierdzenie (bądź zaprzeczenie) odprowadzania wód opadowych (...). Zmniejszająca się liczba rozliczanych za odprowadzanie wód opadowych i roztopowych punktów (adresów nieruchomości) jest wynikiem ciągle trwającego procesu weryfikacyjnego. Wyjaśnienia w terenie lub też działania odbiorców powodują wysoką dynamikę zmian w ilości punktów, w których świadczona jest usługa.

(akta kontroli str. 418, 419, 523, 592, 593, 1002, 1331)

W wyniku szczegółowej analizy dokumentacji 55 odbiorców usług odprowadzania wód opadowych i roztopowych stwierdzono, że Spółka prawidłowo ustaliła wysokość należnych z tego tytułu opłat. Podstawę wyliczenia opłaty stanowiły dane dotyczące rodzaju powierzchni utwardzonej, z których wody opadowe i roztopowe były odprowadzane do systemów kanalizacji deszczowej, wykazane w oświadczeniach złożonych przez posiadaczy nieruchomości, zgodnie z wzorem wynikającym z Regulaminu odprowadzania wód opadowych i roztopowych. W przypadku nieprzekazania ww. oświadczeń, Spółka we własnym zakresie ustalała dane niezbędne do obliczenia wysokości należnej opłaty (na podstawie danych z map zasadniczych dotyczących powierzchni utwardzonej). Postanowienia umów zawartych z odbiorcami usług uwzględniały zasady określone w ww. uchwałach i regulaminie, w tym dotyczące wzajemnych praw i obowiązków stron oraz szczegółowych zasad naliczania i pobierania należnych opłat. Ze strony Spółki umowy te zostały podpisane przez osoby upoważnione do zaciągania zobowiązań w jej imieniu.

W oparciu o szczegółowe badanie dokumentacji dotyczącej 60 nieruchomości z terenu Miasta Opola, ustalono, że w kontrolowanym okresie nie wystąpiły przypadki zaniechania naliczania ich posiadaczom opłat należnych w związku ze świadczoną przez Spółkę usługą odprowadzania wód opadowych i roztopowych.

(akta kontroli str. 1196-1197, 1208, 1824)

2.2. Zgodnie z art. 10 ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości⁶³ w Spółce obowiązywały sporządzone w języku polskim zasady (polityka) rachunkowości⁶⁴, w których treści określono m.in. rok obrotowy Spółki, metody wyceny aktywów i pasywów oraz sposób prowadzenia ksiąg rachunkowych.

W celu weryfikacji prawidłowości ujmowania w ewidencji księgowej należności z tytułu opłat za odprowadzanie wód opadowych i roztopowych, szczegółową analizą objęto prawidłowość ewidencjonowania należności 63 kontrahentów Spółki. Analiza

⁶² Do 28 lutego 2023 r.

⁶³ Dz. U. z 2023 r. poz. 120. Dalej: ustawa o rachunkowości.

⁶⁴ Uchwała Nr 1/18/2022 Zarządu Wodociągi i Kanalizacja w Opolu Sp. z o.o. z dnia 22 czerwca 2022 r. w sprawie aktualizacji Dokumentacji Zasad (Polityki) Rachunkowości Wodociągi i Kanalizacja w Opolu Sp. z o.o. ze zm.

ta potwierdziła, że udokumentowane fakturami VAT zdarzenia ujmowano w księgach rachunkowych Spółki zgodnie z obowiązującymi w tym zakresie przepisami. W szczególności, zdarzenia te były rejestrowane w dniu ich wystąpienia i na podstawie odpowiednich dokumentów źródłowych, spełniających wymogi określone w art. 21 i art. 22 ustawy o rachunkowości.

(akta kontroli str. 1733, 1734, 2467-2498)

2.3. Uprawnienie Spółki do naliczania odsetek za opóźnienie w przypadku niedotrzymania terminów zapłaty lub wystawionych odbiorcom faktur VAT wynikało z postanowień zawartych umów, jak również obowiązujących w tym zakresie przepisów ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 r. – Kodeks cywilny⁶⁵, ustawy z dnia 8 marca 2013 r. o przeciwdziałaniu nadmiernym opóźnieniom w transakcjach handlowych⁶⁶ oraz Regulaminu odprowadzania wód opadowych i roztopowych. Zgodnie z dyspozycją art. 6 ustawy o rachunkowości Spółka prawidłowo naliczała i ewidencjonowała należności z tytułu odsetek za opóźnienie w zapłacie należności z tytułu odprowadzania wód opadowych i roztopowych.

W celu weryfikacji prawidłowości naliczania i ujmowania w ewidencji księgowej należności z tytułu odsetek za opóźnienie w zapłacie opłaty za odprowadzanie wód opadowych i roztopowych zbadano prawidłowość ewidencjonowania należności 31 kontrahentów. Analiza ta wykazała, że Spółka naliczała w prawidłowej wysokości ustawowe odsetki za opóźnienie oraz odsetki za opóźnienie w transakcjach handlowych a noty odsetkowe zaewidencjonowano zgodnie z przyjętymi w Spółce zasadami (polityce) rachunkowości, w zakresie ujmowania odsetek w księgach rachunkowych Spółki.

(akta kontroli str. 2202, 2203)

2.4. W latach 2021-2022 nastąpił wzrost zaległości z tytułu należności za świadczone usługi odprowadzania wód opadowych i roztopowych, z poziomu 479,3 tys. zł do 1 954,9 tys. zł. W wyniku szczegółowego badania dokumentacji podejmowanych przez Spółkę czynności zmierzających do wyegzekwowania najwyższych kwotowo wierzytelności ustalono, że we wszystkich przypadkach prowadzono z dłużnikami wymianę korespondencji w sprawie dobrowolnej zapłaty za świadczone przez Spółkę usługi, jak również kierowano wezwania do zapłaty i występowano z pozwami o zapłatę do sądu powszechnego. W odniesieniu do 20 spraw skierowanych w kontrolowanym okresie na drogę postępowania sądowego, w trzech przypadkach dłużnik dokonał dobrowolnej zapłaty zaległości, a w jednym przypadku sprawę skierowano do egzekucji. Ponadto, w trzech z czterech objętych szczegółowym badaniem spraw, w których Spółka wniosła pozew o zapłatę, sąd zawiesił postępowanie i do dnia zakończenia czynności kontrolnych w żadnej z tych spraw postępowanie to nie zostało podjęte.

Zarząd Spółki wyjaśnił, że (...) w Spółce (...) nie obowiązywały żadne odrębna, wewnętrzne regulacje dotyczące dochodzenia należności z tytułu świadczenia usługi odprowadzania wód opadowych. (...) Kwestia dochodzenia przedmiotowej opłaty przed Sądem była dla Spółki nowa. Nie dysponowaliśmy wcześniejszymi rozstrzygnięciami Sądów w podobnych sprawach z powództwa naszej Spółki. W początkowej fazie wnosząc powództwo do Sądu Spółka chciała doprowadzić do uzyskania korzystnych dla siebie orzeczeń, na które mogłaby się powoływać w kolejnych podobnych sprawach. Dlatego początkowo typując pozywane przez Spółkę podmioty zależało nam na tym, aby to podmioty, które podejmą walkę w sądzie i u których mamy obszerną ilość korespondencji na obronę naszego

⁶⁵ Dz. U. z 2022 r., poz. 1360, ze zm.

⁶⁶ Dz. U. z 2023 r., poz. 711, ze zm.

stanowiska. Wszystko po to, aby sąd mógł wypowiedzieć się merytorycznie w danej sprawie.

(akta kontroli str. 1328, 1329, 1358-1633, 1636)

2.5. Spółka zawarła sześć⁶⁷ porozumień z czterema podmiotami⁶⁸ kwestionującymi zasadność naliczania opłaty za odprowadzanie wód opadowych i roztopowych w związku z wydaniem przez Wojewódzki Sąd Administracyjny⁶⁹ w Opolu wyroków stwierdzających nieważność uchwały Rady Miasta Opola⁷⁰, ustalających wysokość tej opłaty. Zgodnie z treścią tych porozumień ww. podmioty zobowiązały się do zapłaty zaległych opłat i bieżącego regulowania kolejnych należności, a Spółka do zwrotu zapłaconych z tego tytułu kwot w przypadku utrzymania przez Naczelny Sąd Administracyjny⁷¹ w mocy ww. wyroków WSA.

(akta kontroli str. 2325-2327, 2329-2331, 2334-2346)

Zarząd Spółki uchwałą Nr 6/15/2022 z dnia 6 czerwca 2022 r., wyraził zgodę na zawieranie porozumień z podmiotami odmawiającymi zapłaty za odprowadzanie wód opadowych i roztopowych, powołującymi się na wyrok WSA unieważniający uchwałę Rady Miasta Opola Nr XXXI/650/20 z dnia 29 października 2020 r. w sprawie ustalenia wysokości ceny za usługę odprowadzania wód opadowych i roztopowych w mieście Opolu. Porozumienia miały doprowadzić do regulowania należności przez zobowiązanych, przy jednoczesnym zobowiązaniu Spółki do zwrotu wpłaconych kwot w przypadku stwierdzenia przez Naczelny Sąd Administracyjny nieważności uchwały Rady Miasta Opola. Zgodnie z postanowieniami uchwały Zarządu Spółki, w każdym przypadku, przed zawarciem porozumienia przedstawiony przez wnioskodawcę projekt miał zostać poddany opiniowaniu prawnemu, a stosowna umowa mogła być zawarta przez osoby upoważnione do reprezentacji Spółki.

(akta kontroli str. 2318, 2319)

Spółka umorzyła należności z tytułu odsetek za dokonaną z opóźnieniem zapłatę opłaty za odprowadzenie wód opadowych i roztopowych czterem odbiorcom, co opisano w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli str. 2353, 2364, 2382, 2384)

Zarząd Spółki uchwałą Nr 13/25/2022 z dnia 19 września 2022 r. w sprawie zwolnienia z opłat za odprowadzanie wód opadowych i roztopowych do systemów kanalizacyjnych wyraził zgodę na zwolnienie jednego kontrahenta⁷² z ponoszenia opłaty za odprowadzanie wód opadowych i roztopowych. W okresie objętym kontrolą Spółka nie realizowała postanowień przedmiotowej uchwały, gdyż odbiorca nadal był obciążony obowiązkiem zapłaty należności objętych wystawianymi przez Spółkę fakturami VAT i dobrowolnie dokonywał tych płatności. Zarząd Spółki wyjaśnił, że *po ponownej analizie (...) zmienił zdanie w sprawie (...)*

(akta kontroli str. 433, 2274-2276, 2375)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następującą nieprawidłowość:

⁶⁷ Jedno dnia 6 grudnia 2021 r., jedno 24 marca 2022 r. i cztery 27 czerwca 2022 r.

⁶⁸ 1/ NIP: 7542524950, 2/ NIP: 7541013696, 3/ NIP: 7543103311, 4/ NIP: [...]POF

⁶⁹ Dalej: WSA.

⁷⁰ Tj. na podstawie nieprawomocnych wyroków: sygn. akt I SA/Op 72/21 i z sygn. akt I SA/Op 99/22. Od wyroków tych Miasto Opole wniosło skargi kasacyjne, które do dnia zakończenia czynności kontrolnych nie zostały rozpatrzone.

⁷¹ Dalej: NSA.

⁷² NIP: 7542677352.

Spółka odstąpiła od dochodzenia zapłaty wierzytelności, stanowiących odsetki naliczone wskutek dokonanej z opóźnieniem zapłaty należności, wynikających z faktur VAT obejmujących opłaty za odprowadzanie wód opadowych i roztopowych. W dwóch⁷³ przypadkach umorzono całość, a w dwóch⁷⁴ przypadkach połowę należności objętych wystawionymi notami odsetkowymi. I tak:

1/ w wyniku porozumień zawartych 27 czerwca 2023 r., kontrahenci uregulowali zaległości z tytułu opłat za odprowadzanie wód opadowych i roztopowych. Z uwagi na opóźnienie w zapłacie należności głównych Spółka wystawiła noty odsetkowe: numer N/W/2022/017058 w dniu 15 lipca 2022 r. na kwotę 7 084,88 zł oraz numer N/W/2022/018618 z 29 lipca 2022 r. na kwotę 2 263,18 zł. W dniu 25 sierpnia 2022 r. noty te zostały anulowane na podstawie dokumentów księgowych: nr N/W/2022/021065 i nr N/W/2022/021066;

2/ na podstawie uchwał Zarządu Spółki wyraził zgodę⁷⁵ na umorzenie części należności, tj. kwoty 7 725,61 zł (dokument księgowy NO/23/03/0099), objętej notą odsetkową numer N/W/2022/028339 z 21 listopada 2022 r. na kwotę 15 451,22 zł oraz kwoty 7 397,74 zł (dokument księgowy NO/23/3/0056), objętej notą odsetkową numer N/W/2022/029440 z dnia 28 listopada 2022 r. na kwotę 14 795,48 zł.

W opisanych wyżej przypadkach zarówno wnioski dłużników, jak i decyzje Zarządu Spółki dotyczące ww. należności nie wskazywały na szczególną sytuację tych podmiotów, uzasadniającą umorzenie wymagalnych wierzytelności, tj. stan upadłości lub inne okoliczności wskazujące na zagrożenie niewypłacalnością. Ponadto, jak wynika z opisanych wyżej ustaleń kontroli, w odniesieniu do innych podmiotów podejmowano czynności windykacyjne, zmierzające do wyegzekwowania należności, w tym na drodze sądowej. W związku z powyższym, odstąpienie przez Spółkę od dochodzenia należnych odsetek za opóźnienie w zapłacie opłaty za odprowadzanie wód opadowych i roztopowych w łącznej wysokości 24 471,41 zł, według NIK stanowiło działanie niegospodarne.

(akta kontroli str. 2353-2356, 2364-2368, 2381-2388)

Zarząd Spółki w sprawie anulowania połowy odsetek wyjaśnił, że (...) Spółka (...) zwolniła firmę (...) z zapłaty połowy noty odsetkowej nr N/W/2022/029440 [N/W/2022/028339] (...) ze względu na trwające i przedłużające się negocjacje (...). Firma (...) uregulowała całość należności z tytułu odprowadzania wód opadowych i roztopowych (...) oraz jednocześnie zawniósł o anulowanie całości noty odsetkowej (...). W związku z powyższym Zarząd uchwałą podjął decyzję o odstąpieniu od naliczania połowy noty odsetkowej (...) firma uregulowała połowę należności z noty odsetkowej (...), dzięki czemu nie było konieczności dochodzenia należności na drodze sądowej. W zakresie anulowania całości odsetek Zarząd wyjaśnił, że (...) Oba podmioty kwestionowały zasadność podstawy prawnej dokonanych wobec nich obciążeń objętych ww. fakturami. W oparciu o porozumienia z dnia 27 czerwca 2022 r. zawarte (...) ustalono, że zapłacą one wszystkie wystawione na ich rzecz faktury w terminie 14 dni od zawarcia porozumienia. Zapłata miała nastąpić bez odsetek (...).

(akta kontroli str. 2280, 2281)

Główny księgowy Spółki wyjaśnił, że (...) działania Spółki były mi znane i wynikały z faktu, iż to kontrahent podjął działania w celu zakończenia sporu. Zarząd Spółki w tym celu podjął stosowne uchwały. (...) W tych przypadkach to kontrahenci

⁷³ 1/ NIP: 75433103311, 2/ NIP: [...]POF .

⁷⁴ 1/ NIP: [...]POF , 2/ NIP: 5470242884.

⁷⁵ Uchwały Zarządu Wodociągi i Kanalizacja w Opolu sp. z o.o.1/ Nr 11/41/2022 z dnia 23 grudnia 2022 r. w sprawie anulowania noty odsetkowej nr N/W/2020/028339 z tytułu zapłaconych z opóźnieniem FV dot. wód opadowych i roztopowych z wysokości 15 451,22 zł, 2/ Nr 3/42/2022 z dnia 29 grudnia 2022 r. w sprawie anulowania noty odsetkowej nr N/W/2020/029440 z tytułu zapłaconych z opóźnieniem FV dot. wód opadowych i roztopowych z wysokości 14 795,48 zł.

wykazali chęć zakończenia sporu polubownie. Uzyskanie należności głównej oraz bieżące płatności dla Spółki są bardziej korzystnym rozwiązaniem, niż dochodzenie swoich należności przed sądem, biorąc aktualny stan prawny korzystniejsze niż dochodzenia należności przed sądem, (...) w sytuacji gdy to kontrahent zgłasza chęć polubownego załatwienia sprawy Spółka zdecydowała się na anulację ww. odsetek. Podjęcie działań w stosunku do wszystkich kontrahentów Spółki byłoby niekorzystne finansowo. Przedmiotowe firmy uregulowały należność główną w całości bez rozkładania na raty.

(akta kontroli str. 2502-2503)

OCENA CZĄSTKOWA

Spółka zgodnie z Regulaminem odprowadzania wód opadowych i roztopowych oraz uchwałą Rady Miasta Opola w sprawie ustalenia ceny naliczała i pobierała opłaty za ich odprowadzanie. NIK jako niegospodarne oceniła czynności Spółki polegające na odstąpieniu od dochodzenia należności z tytułu odsetek naliczonych w związku z brakiem terminowej zapłaty opłat za odprowadzanie wód opadowych w łącznej wysokości 24,5 tys. zł.

IV. Wnioski

W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy o NIK, przedstawia następujące wnioski:

Wnioski

1. Podjęcie działań organizacyjnych zapewniających przeprowadzenie wymaganych kontroli obiektów budowlanych, o których mowa w art. 62 ust. 1 pkt 1 lit. a) oraz pkt. 2 ustawy Prawo budowlane.
2. Kontynuowanie działań zmierzających do założenia ksiąg obiektów budowlanych, o których mowa w art. 62b ustawy Prawo budowlane, dla wszystkich obiektów objętych takim obowiązkiem.
3. Uzyskanie wymaganych pozwoleń wodnoprawnych na świadczone usługi wodne w zakresie odprowadzania wód opadowych i roztopowych, zgodnie z wymogami art. 35 ust. 3 pkt 7 w zw. art. 389 pkt 1 Prawa wodnego.
4. Uzyskanie wymaganego pozwolenia wodnoprawnego na świadczone usługi wodne w zakresie wprowadzanie ścieków do wód, zgodnie z wymogami art. 35 ust. 3 pkt 5 w zw. art. 389 pkt 1 Prawa wodnego.
5. Zintensyfikowanie działań zmierzających do dochodzenia należności Spółki z tytułu odsetek za opóźnienie w zapłacie opłat za świadczenie usług odprowadzania wód opadowych i roztopowych.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Opolu. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykorzystania uwag
i wykonania wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK należy poinformować Najwyższą Izbę Kontroli, w terminie 21 od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Opole, 30 czerwca 2023 r.

Kontrolerzy
Ewa Tomaszewska
doradca prawny

/ - /

.....
podpis

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Opolu
Dyrektor

/ - /

.....
podpis

Piotr Mastalerz
specjalista kontroli państwowej

/ - /

.....
podpis

Zmian w wystąpieniu pokontrolnym dokonała:
Iwona Zyman, Dyrektor Delegatury w Opolu

.....
podpis Dyrektora

POF Wyłączono informacje ze względu na prywatność osoby fizycznej na podstawie art. 5 ust. 2 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz. U. z 2022 r. poz. 902.). Wyłączenia dokonał – z upoważnienia Dyrektor Delegatury w Opolu – Piotr Mastalerz, Specjalista kontroli państwowej.